

การศึกษาความสามารถในการบริหารงานคลังท้องถิ่น: เทศบาลตำบลหัวสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

The Study of Huasaphan Sub-district Municipality Fiscal Managerial Capacities, Maung District, Phetchaburi Province

ดุจดุทัย สอาดนัก¹

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องความสามารถการบริหารงานคลังท้องถิ่นเทศบาลตำบลหัวสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความสามารถการบริหารงานคลังของเทศบาลตำบลหัวสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี (2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรของผู้ตอบแบบสอบถามกับผลความสามารถการบริหารงานคลัง เทศบาลตำบลหัวสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวกันซึ่งเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานในเทศบาลตำบลหัวสะพาน คือ ผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล ข้าราชการและพนักงานเทศบาลตำบลหัวสะพาน จำนวน 100 คน การศึกษาใช้สถิติเชิงบรรยายด้วยสถิติร้อยละ สถิติมีขมิ้มเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการทดสอบสมมติฐานใช้สถิติ t-Test และ ANOVA F ผลการวิจัยพบว่า (1) ความสามารถในการบริหารงานคลัง ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาารายรับตามความสามารถ พบว่า ด้านการจัดเก็บภาษีมีการจัดเก็บภาษีด้วยความเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ และความโปร่งใสในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี อยู่ในระดับสูง และความจำเป็นที่ไม่ต้องรับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล อยู่ในระดับปานกลาง (2) มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านประชากร แยกตามลักษณะ เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา มีความคิดเห็นที่ต่อความสามารถการบริหารงานคลังต่อขีดความสามารถการบริหารงานคลังไม่แตกต่างกัน มีเพียงคุณลักษณะด้านตำแหน่งงานของผู้ตอบแบบสอบถามที่ต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นที่มีต่อความสามารถการบริหารงานคลังที่แตกต่างกันผลการทดสอบพบว่ามีความแตกต่างกัน

คำสำคัญ: ความสามารถในการบริหารงานคลังท้องถิ่น, เทศบาลตำบลหัวสะพาน, ความโปร่งใส

Abstract

The study of Huasaphan subdistrict municipality fiscal managerial capacities; Maung district Phetchaburi Province , aimed to explore (1) Fiscal managerial capacities of Huasaphan subdistrict municipality. (2) The relationship between demographic factors toward fiscal managerial capacities. This research is a qualitative research with 100 persons and the same sample group. Officials and employees of the Huasaphan subdistrict. The study used descriptive statistics with percentage. Arithmetic mean Standard Deviation The hypothesis test uses t-Test and ANOVA F. The finding were as follows; (1) In terms of revenue recognition, it is found that taxation is taxed fairly and non-discriminatively and transparently. As a result, the efficiency of tax collection is high and the need for government subsidies is not high. (2) The relationship between demographic factors was determined

¹ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

by sex, age, income level and education level. There was no significant difference in the management of the warehouse. Only the job characteristics of the different respondents influenced the opinions on the different management capacities. The results showed that there were differences.

Keywords: municipality fiscal managerial capacities, Huasaphan subdistrict, transparency

บทนำ

แผนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแผนที่กำหนดกรอบเป้าหมายและแนวทางการกระจายอำนาจให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เพื่อให้การกระจายอำนาจบรรลุเจตนารมณ์ที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 โดยยึดหลัก การมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ไม่เป็นแผนที่เบ็ดเสร็จ มีกระบวนการที่ยืดหยุ่นและสามารถปรับวิธีการ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น ดังนั้น เพื่อให้การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ในท้องถิ่นและยกระดับคุณภาพของชุมชนได้ ความเป็นอิสระทางการคลังหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ระบบการคลังของประเทศ มีลักษณะกระจายอำนาจเป็นปัจจัยที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการปกครองท้องถิ่น การบริหารราชการแผ่นดินไทยเน้นหนักไปในการรวมอำนาจมากกว่าการกระจายอำนาจ เนื่องจากปัญหาความมั่นคงของชาติ การคลังท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 จะทำให้ทราบถึงทิศทางงบประมาณรายรับ รายจ่าย ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสามารถวิเคราะห์ถึงสภาพของปัญหาที่เกิดขึ้นได้ว่ามีลักษณะทางการคลังเป็นไปในทิศทางใด และมีความสามารถในการพึ่งตนเองได้มากน้อยเพียงใด

การบริหารงานการคลัง เป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะเป็นงานที่ เอื้ออำนวยแก่ทุนความสะดอกให้งานอื่นๆ ดำเนินไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี แต่ปัจจุบันกับพบว่าการบริหารงานคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหาต่างๆ ดังนี้

1. การวางแผนทางด้านการเงิน ได้แก่ การวางแผนจัดหาเงินรายได้และวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างมีประสิทธิภาพ
2. การใช้จ่ายเงิน เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการรับจ่ายเงิน
3. การควบคุม เป็นการควบคุมการใช้จ่ายเงิน รวมไปถึงระบบบัญชีให้เป็นไปตามระเบียบ กฎเกณฑ์ข้อบังคับ
4. การประเมินผลการใช้จ่ายเงินเป็นการตรวจสอบและติดตามผลการปฏิบัติงาน เงิน หรืองบประมาณที่ใช้ในโครงการต่างๆ ของเทศบาล มีความเหมาะสมคุ้มค่าหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อจะได้นำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงด้านการวางแผนงบประมาณในปีต่อไป สำหรับแหล่งที่มาของเงินที่เป็นค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการดำเนินงานของหน่วยงาน

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความสามารถการบริหารงานคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านการบริหารรายได้ การบริหารรายจ่าย การจัดทำ และการบริหารงบประมาณ ด้านนโยบายการนำนโยบายไปปฏิบัติว่าอยู่ในระดับใด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีขีดความสามารถในการบริหารงานคลัง

มากนักน้อยเพียงใด เพื่อเป็นแนวทางในพัฒนาองค์กรปกครองท้องถิ่น และเพื่อการบริหารงานคลังท้องถิ่น เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล (อุดม ทุมโฆสิต, 2551, หน้า 12)

เนื่องจากจังหวัดเพชรบุรีเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยว การค้า และเป็นโครงข่ายเชื่อมการคมนาคมขนส่ง และเป็นประตูสู่ภาคทางใต้เทศบาลตำบลหัวสะพานในฐานะ องค์การบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสำคัญต่อการให้บริการสาธารณะต่อประชาชนในพื้นที่บริการและนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศในอนาคตอันใกล้ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่ความเป็นหนึ่งเดียวของประชาคมอาเซียนภารกิจบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลแห่งนี้จะทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้น การจัดการการคลังเป็นหัวใจหลักในการขับเคลื่อนการบริหารองค์การ (วรสิทธิ์ เจริญพุทธ, 2554, หน้า 5) ดังนั้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความจำเป็น ที่จะต้องศึกษาถึงความสามารถการบริหารงานคลังของเทศบาลตำบลหัวสะพาน ดั่งมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถการบริหารงานคลังของเทศบาลตำบลหัวสะพาน
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อความสามารถการบริหารงานคลังของเทศบาลตำบลหัวสะพาน

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความสามารถการบริหารงานคลังท้องถิ่น

ความสามารถการบริหารงานคลังเป็นเครื่องมือหรือกระบวนการในการจัดการอย่างหนึ่งที่เป็นกลไกในการบริหารงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การปกครองท้องถิ่น ช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้เป็นอิสระจากการควบคุมจากส่วนกลาง และสามารถตอบสนองความต้องการและแก้ปัญหาของประชาชนได้ซึ่ง เฟ่ง บัวหอม (2555) ได้ให้ความหมายความสามารถการบริหารงานคลังท้องถิ่น การจัดหารายได้ การกำหนดรายจ่าย การจัดทำงบประมาณ และการบริหารหนี้สาธารณะของ อปท. ขณะที่ เสน่ห์ จุ้ยโต (2548, หน้า 668) กล่าวว่า การคลังท้องถิ่น หมายถึง การบริหารการคลังขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นการพิจารณาถึงการจัดหารายได้ การกำหนดรายจ่าย การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อวัสดุ การว่าจ้าง บัญชีและการตรวจบัญชีขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สอดคล้องกับ ไพรัช ตระการศิริพันธ์ (2548, หน้า 301) การคลังท้องถิ่น หมายถึง การบริหารการคลังขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นการพิจารณาถึงการจัดหารายได้ การกำหนดรายจ่าย การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อ การว่าจ้าง การบัญชี การตรวจสอบบัญชีขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กระบวนการงบประมาณของท้องถิ่นจะเป็นตัวกลางในการเชื่อมความสัมพันธ์ของแหล่งที่มาของรายรับ กับรูปแบบในการใช้จ่ายของแต่ละองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อก่อให้เกิดความสอดคล้องต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

อุดม ทุมโฆสิต (2523) ได้สรุปแนวความคิดการบริหารงานคลังไว้ดังนี้ (1) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตระหนักและสามารถพึ่งตนเองทางการเงิน การคลังให้ได้ โดยพยายามหารายได้และประหยัดรายจ่าย เพื่อให้ท้องถิ่นมีอิสระในการใช้จ่ายงบประมาณที่

จัดหามาเอง (2) งบประมาณที่ส่วนกลางจัดให้ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขในการใช้จ่ายงบประมาณที่ส่วนกลางกำหนด (3) พัฒนาฐานะทางการเงินการคลังท้องถิ่นให้เข้มแข็ง โปร่งใส และตรวจสอบได้ และ (4) สร้างจิตสำนึกประชาชนในการเสียภาษีท้องถิ่น และการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณท้องถิ่น

อำนาจทางการคลังของรัฐบาลท้องถิ่น

รัฐบาลท้องถิ่นทุกรูปที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน มีฐานะของรายได้ที่จำกัดมาก และรัฐบาลกลางห้ามมิให้รัฐบาลท้องถิ่นเก็บภาษีอากรต่างๆ ยกเว้นภาษีอากรและค่าธรรมเนียมบางประเภทที่กำหนดไว้ในกฎหมายรายได้ของท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ พระราชบัญญัติรายได้ของเทศบาล พ.ศ. 2497 พระราชบัญญัติรายได้สุขาภิบาล พ.ศ. 2498 และพระราชกฤษฎีการายได้จังหวัด พ.ศ. 2499 ซึ่งกฎหมายเกี่ยวกับรายได้ของท้องถิ่นทั้ง 3 ฉบับนี้ มีลักษณะคล้ายคลึงกันมาก โดยมีกฎหมายรายได้เทศบาลเป็นหลัก

การที่จะพิจารณาว่ารัฐบาลท้องถิ่นจะสามารถบริการงานเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในท้องถิ่นได้มากน้อยเพียงใดนั้น ปัจจัยสำคัญที่จะต้องพิจารณาก็คือ จะต้องดูว่าท้องถิ่นแต่ละแห่งนั้นมีรายได้มากน้อยเพียงใด ทั้งนี้เพราะบริการสาธารณะทุกอย่างนั้นจะต้องใช้งบประมาณ ดังนั้น ปัญหาจึงมีอยู่ว่ารัฐบาลท้องถิ่นมีงบประมาณเพื่อมาใช้จ่ายเพื่อทำนุบำรุงท้องถิ่นมากแค่ไหน และมาจากแหล่งใด ซึ่งในการพิจารณาโครงสร้างรายได้ของรัฐบาลท้องถิ่นสามารถพิจารณาได้ดังนี้ (1) การพิจารณารายได้ของรัฐบาลท้องถิ่นโดยทั่วไป (2) การพิจารณารายได้ของรัฐบาลท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ

แนวคิดเกี่ยวกับภาระหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดขึ้นจากแนวคิดการปกครองตนเองโดยประชาชน (local self-government) ตามหลักการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น (devolution) ของระบอบประชาธิปไตย รัฐบาลของทุกประเทศมีหน้าที่หลักพื้นฐานที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การจัดทำบริการแก่ชุมชนต่าง ๆ ครอบคลุมทั้งประเทศแต่การจัดหรือให้บริการดังกล่าวแก่ประชาชนในพื้นที่ครอบคลุมทั้งประเทศของรัฐบาลนั้น อาจจะก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมายจึงต้องมีหลักในการพิจารณาดังนี้ (Daniel Wit, 1961, pp. 3-4) (1) พื้นที่ที่ได้ประโยชน์ (benefit area) (2) การประหยัดในทางเศรษฐศาสตร์ (Economical of scale) และ (4) ความใกล้ชิดของหน่วยการปกครองกับประชาชน (People Government Proximity)

แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจทางการคลัง

การกระจายอำนาจทางการคลังเป็นกลยุทธ์ด้านหนึ่งในกลยุทธ์หลายๆ ด้าน ของการกระจายอำนาจทางการเมืองการปกครองสู่ภูมิภาค และท้องถิ่น การกระจายอำนาจทางการคลังนับได้ว่าเป็นกลยุทธ์สำคัญที่สุดประการหนึ่ง เนื่องจากระบบการคลังของประเทศต่าง ๆ มักจะมีความซับซ้อนทั้งในด้านการจัดเก็บภาษี และงบประมาณแผ่นดิน นอกจากนั้น รัฐบาลจะต้องใช้มาตรการทางการคลังเพื่อบรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจ และสังคมทั้งในระดับมหภาค และจุลภาคพร้อมๆ กัน ดังนั้นการกระจายอำนาจทางการคลังทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจโดยรวม การกระจายความเจริญ และความมั่งคั่งสู่ภูมิภาคต่างๆ อย่างเท่าเทียมเสมอภาคกัน พร้อมกับการสนับสนุนการปกครองตนเองของภูมิภาค และท้องถิ่นต่างๆ จึงเป็นเรื่องที่ยุ่่งยากซับซ้อน และ

อาจจำเป็นต้องทำการปรับปรุงระบบการคลัง ให้มีความยืดหยุ่นต่อภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา

จรัส สุวรรณมาลา (2538, หน้า 16-18) ได้เสนอความคิดว่า การกระจายอำนาจทางการคลังเป็นวิธีการสำคัญในการกระจายอำนาจทางการเมือง การปกครองสู่ท้องถิ่น เนื่องจากการกระจายอำนาจทางการคลังจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวมแล้ว ยังเป็นการกระจายความเจริญและความมั่งคั่งออกไปสู่ภูมิภาคต่างๆ อย่างเท่าเทียมและเสมอภาคกัน รวมทั้งเป็นการส่งเสริม และการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพของการปกครองตนเองของภูมิภาคและท้องถิ่นต่างๆด้วย ซึ่งได้เสนอหลักการในการกระจายอำนาจการคลังไปสู่ท้องถิ่นไว้ 3 ประการคือ (1) การให้ท้องถิ่นสามารถจัดเก็บภาษีท้องถิ่น (Local tax) บางประเภทได้เองหรือการให้ท้องถิ่นได้รับส่วนแบ่งรายได้ จากการจัดเก็บภาษีบางประเภทร่วมกับรัฐบาลกลางก็ได้ และอาจให้ท้องถิ่นมีอำนาจดำเนินการกิจกรรมเชิงพาณิชย์หรือกึ่งพาณิชย์ สามารถร่วมลงทุนกับเอกชน และเก็บค่าบริการจากประชาชน ผู้ใช้บริการ (2) การให้เงินอุดหนุนในการพัฒนาแก่ท้องถิ่น ที่มีฐานะทางการเงินด้อยกว่าท้องถิ่นอื่น เพื่อเพิ่มศักยภาพทางการเงินให้แก่ท้องถิ่น และเพื่อเป็นหลักประกันว่าประชาชนทุกคนจะได้รับ การบริการด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานของรัฐอย่างเท่าเทียม และเสมอภาคกัน ไม่ว่าบุคคลนั้นจะตั้งถิ่นฐานอยู่ ณ ที่ใดของประเทศ และ (3) การให้สิทธิแก่ท้องถิ่นในการกู้ยืมเงินเพื่อใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น โดยที่รัฐบาลอาจสนับสนุนการกู้ยืมของท้องถิ่น โดยการเป็นผู้ค้ำประกันเงินกู้ หรือจัดตั้ง หรือหาสถาบันการเงินให้ท้องถิ่นกู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยต่ำ เพื่อให้ท้องถิ่นไปใช้ในโครงการลงทุน หรือใช้ดำเนินกิจกรรมหลักของตนเองได้

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในเทศบาลตำบลหัวสะพานโดยใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มนักรการเมือง ได้แก่ กลุ่มที่บริหารเทศบาลตำบลหัวสะพานจำนวน 30 คนและฝ่ายปฏิบัติการ ได้แก่ พนักงานเทศบาลในระดับปฏิบัติการที่อยู่ในเทศบาลตำบลหัวสะพาน จำนวน 70 คน

การเก็บข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลัก ซึ่งได้แบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับความสามารถ การบริหารงานคลังขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถ การบริหารงานคลังขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหัวสะพาน

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้ (1) ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยน่านชาติเสตมฟอร์ด ถึงนายกเทศมนตรีตำบลหัวสะพานเพื่อเก็บข้อมูลการศึกษา (2) ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามพนักงานเทศบาลในระดับปฏิบัติการที่อยู่ในเทศบาลตำบลหัวสะพาน (3) ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม แล้วนำมาหาความเชื่อมั่นของข้อมูลและวิเคราะห์ทางสถิติ

ผู้ศึกษาดำเนินการโดยนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์เพื่อประมวลผล ดังนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

และการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการวิเคราะห์ความสามารถการบริหารงานคลัง ของเทศบาลตำบลหัวสะพาน โดยใช้ ANOVA และ t-Test

ผลการวิจัย

ลักษณะประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 55.7 และเพศหญิงร้อยละ 44.3 ด้านกลุ่มอายุผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะมีกลุ่มอายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.9 อายุ 41 ปีขึ้นไปร้อยละ 28.6 และกลุ่มอายุ 22-30 ปี น้อยที่สุดร้อยละ 18.6 ด้านการศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปร้อยละ 45.7 และต่ำกว่าระดับปริญญาตรีร้อยละ 54.3 ด้านตำแหน่งงานผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งข้าราชการ คิดเป็นร้อยละ 38.6 รองลงมาเป็นลูกจ้างประจำ ร้อยละ 32.9 และเป็นพนักงานเทศบาลน้อยที่สุด ร้อยละ 28.6 ทางด้านรายได้ต่อเดือนกลุ่มตัวอย่าง มีรายได้ไม่เกิน 10,000.- บาท ร้อยละ 72.9 และมากกว่า 10,000.- บาท ร้อยละ 27.1 ส่วนหน่วยงานสังกัดส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่สำนักปลัดเทศบาล ร้อยละ 27.1 ส่วนอื่นๆ ร้อยละ 72.9

ระดับความสามารถการบริหารงานคลัง ของเทศบาลตำบลหัวสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง (3.83) เมื่อพิจารณารายรับตามความสามารถพบว่า ด้านการจัดเก็บภาษีมีการจัดเก็บภาษีด้วยความเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ (4.43) ความโปร่งใสในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี (4.31) และความจำเป็นที่ไม่ต้องรับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล (2.31)

การทดสอบสมมติฐาน การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเมื่อจำแนกตามลักษณะประชากร เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงานที่ต่างกันทำให้ความคิดเห็นที่ต่อความสามารถการบริหารงานคลังต่างกันเมื่อทำการวิเคราะห์พบว่า

สมมติฐานที่ 1 เพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อความสามารถการบริหารงานคลังเทศบาลตำบลหัวสะพานแตกต่างกัน ผลทดสอบพบว่าเพศชายและเพศหญิงของผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อความสามารถการบริหารงานคลังแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 2 อายุของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทำให้มีผลต่อความคิดเห็นที่มีต่อความสามารถการบริหารงานคลังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติผลการทดสอบพบว่าในภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 3 ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นที่มีต่อความสามารถการบริหารงานคลังต่างกัน ผลการทดสอบพบว่ามีความแตกต่างกันในความคิดเห็นที่มีต่อความสามารถการบริหารงานคลัง จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 4 ตำแหน่งงานของผู้ตอบแบบสอบถามที่ต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นที่มีต่อความสามารถการบริหารงานคลังที่แตกต่างกันผลการทดสอบพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในระหว่างพนักงานจ้างกับลูกจ้างประจำ ผลการทดสอบปฏิเสธสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 5 รายได้ของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นที่มีต่อความสามารถการบริหารงานคลังของเทศบาลตำบลหัวสะพานแตกต่างกัน ผลการทดสอบพบว่า ผู้มีรายได้มากกว่า 10,000.- บาทขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อความสามารถการบริหารงานคลังของเทศบาลตำบลหัวสะพานแตกต่างกันจากผู้ที่มีรายได้ไม่เกิน 10,000.- บาท อย่างไม่มีนัยสำคัญ ผลการทดสอบจึงยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 6 ผู้ตอบแบบสอบถามที่สังกัดหน่วยงานแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อความสามารถการบริหารงานคลังของเทศบาลตำบลหัวสะพานต่างกัน ผลการทดสอบพบว่า ผู้ที่สังกัดสำนักปลัดเทศบาลมีความคิดเห็นต่อความสามารถการบริหารงานคลังแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐาน

อภิปรายผล

การศึกษาเรื่องความสามารถการบริหารงานคลังเทศบาลตำบลหัวสะพานในด้านของ ด้านการบริหารรายได้ การบริหารรายจ่าย การจัดทำและบริหารงบประมาณ ด้านนโยบาย และการนำนโยบายการคลังไปปฏิบัติ พบว่าไม่มีความแตกต่างกันในทัศนะของผู้ตอบแบบสอบถามเมื่อจำแนกตามลักษณะประชากร เพศ อายุ รายได้ มีเพียงคุณลักษณะที่แยกตามตำแหน่งในคูระหว่างพนักงานจ้างกับลูกจ้างประจำที่มีความแตกต่างกัน และความสามารถการบริหารงานคลังของเทศบาลตำบลหัวสะพานอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกตุสิณี ดวงประสาธ (2555) ที่ทำการศึกษาค้นคว้าและอุปสรรคความพึงพอใจ การบริหารงานคลังของเทศบาลตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ประสบปัญหาในด้านบุคลากรไม่เพียงพอใน งานพัสดุ งานจัดเก็บรายได้

และการขาดความร่วมมือของประชาชนในการชำระภาษีอากร และการไม่มีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานคลัง นอกจากนี้ยังไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระศักดิ์ เครือเทพ (2555) ในเรื่องของการหารายได้ที่เหมาะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากเทศบาลตำบลหัวสะพานยังต้องพึ่งพาเงินรายได้จากเงินอุดหนุนจากรัฐบาล ทำให้ขาดความเป็นอิสระในการบริหารงานคลัง และขัดต่อหลักการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่นในขณะเดียวกัน ในขณะที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรภัทศ สร้อยแก้ว วรณี เขาวนัสสุขุม และภิรมณ์ ศรีธาดู (2555) ที่ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี ที่พบว่า บุคลากรที่มีความเห็นต่อการบริหารงานคลังในระดับปานกลาง ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาศ บารมีชัย (2555) ที่ทำการศึกษา การบริหารงานคลังท้องถิ่นเพื่อจัดบริการสาธารณะ แม้นในภาพรวมฐานะการคลังท้องถิ่นจะมีรายได้เพิ่มขึ้นเพื่อสอดคล้องกับภารกิจที่เพิ่มมากขึ้น แต่ระบบการคลังยังคงมีรายได้เช่นเดิม โดยส่วนท้องถิ่นยังคงมีความสามารถในการพึ่งตนเองในระดับต่ำ โดยมีขีดความสามารถในการจัดเก็บรายได้ของตนเองเพียงร้อยละ 18 ของรายได้ทั้งสิ้น ต้องพึ่งพาส่วนกลางซึ่งเป็นผู้จัดเก็บภาษีหลัก และให้เงินอุดหนุนแก่ส่วนท้องถิ่นค่อนข้างสูง แต่มีแนวโน้มที่ดีในด้านประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ และการใช้จ่ายงบประมาณของเทศบาล และยังไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรสิทธิ์ เจริญพุดม (2555) ที่พบว่า เทศบาลนครและเทศบาลเมือง มีปัญหาด้านการบริหารงานคลัง โดยที่ความสามารถการบริหารงานคลังอยู่ในระดับต่ำต้องพึ่งพาเงินอุดหนุนจากรัฐบาล

ผู้บริหารระดับสูงมีทัศนคติต่อการบริหารงานคลังแบบประชานิยมสมัยใหม่ส่งผลต่อความสามารถการบริหารงานคลัง ได้แก่ สภาพการณ์เศรษฐกิจของพื้นที่ตั้ง บรรยากาศการเมืองและวัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่น พฤติกรรมการบริหารงานคลัง กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับทางการบริหารงานคลัง

ข้อเสนอแนะ

1. ควรปรับเปลี่ยนทัศนคติการบริหารงานคลังของผู้บริหารเทศบาลให้เน้นการพึ่งพาตนเองทางการคลังมากกว่าการขอรับเงินอุดหนุน

2. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ทราบถึงสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองที่มีต่อการปกครองท้องถิ่น

3. ปรับปรุงการบริหารงานจัดเก็บรายได้ด้วยการบริหารเชิงรุก

4. ปรับปรุงเนื้อหาข้อกฎหมาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ทางการบริหารงานคลัง

5. ส่งเสริมการศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพของบุคลากร พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เช่น ศึกษาดูงาน ฝึกอบรม สร้างความผูกพันต่อองค์กร สร้างขวัญและกำลังใจ พัฒนาขีดความสามารถเทศบาลตำบลหัวสะพาน ให้เป็นต้นแบบ

เอกสารอ้างอิง

เกตุสิณี ดวงประสาท. (2555). การศึกษาปัญหา อุปสรรคและความพึงพอใจ การบริหารงานคลัง ของเทศบาลตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. สืบค้นเมื่อ 6 พฤศจิกายน 2555, จาก www.pnru.ac.th/offi/graduate/upload-files/uploaded/.../B_717.pdf.

กรภัท สร้อยแก้ว, วรณี เซาวนสุขุม และภิรมณ์ ศรีธาตุ. (2555). ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี. สืบค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2555, จาก grad.vru.ac.th/pdf-journal/JourTs52/06-Korapad.pdf.

จรัส สุวรรณมาลา. (2538). การปฏิรูประบบการคลังไทย กระจายอำนาจสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมกองทุนการวิจัย.

จุฑามาศ บารมีชัย. (2555). การบริหารการคลังท้องถิ่นเพื่อจัดบริการสาธารณะ. สืบค้นเมื่อ 6 พฤศจิกายน 2555, 0k docndc.rtarf.mi.th.

เพ่ง บัวหอม. (2555). นโยบายด้านการเงิน การคลัง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สืบค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2555, จาก www.navy30.com/images/column.../Local%20finance.ppt.

ไพรัตน์ สกลพันธ์. (2553). รวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ส่วนวิจัยและพัฒนาแบบรูปแบบและโครงสร้าง สำนักพัฒนาระบบรูปแบบและโครงสร้าง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ:กระทรวงมหาดไทย.

วรสิทธิ์ เจริญพุดม. (2555). การพัฒนาความสามารถการบริหารงานคลังเทศบาลนครและเทศบาลเมือง. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ดุสิตบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

- วีรศักดิ์ เครือเทพ. (2555). *สุขภาพทางการคลังของเทศบาล*. สืบค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2555, จาก www.kpi.ac.th/kpith/.../52-02%2004.
- เสน่ห์ จุ้ยโต. (2548). *การบริหารนวัตกรรมแนวใหม่*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อุดม ทুমโฆสิต. (2551). *การปกครองท้องถิ่นสมัยใหม่: บทเรียนจากประเทศพัฒนาแล้ว*. กรุงเทพฯ: แชนทโพร์ พรินติ้ง.
- Daniel, Wit, A. (1961). *Comparative serveg of local government and administration*. Bangkok: Prachanda printing.